

KINDEREN EN JONGEREN MET

door

de Psycho-Pedagogische Dienst

van CAR 't Veld

Wat is dyslexie?

Het woord dyslexie is afkomstig uit de Griekse taal. 'Dys' betekent: 'niet op de goede manier'. 'Lexie' betekent: 'met geschreven taal kunnen omgaan'.

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het lezen en/of het spellen. Als het enkel over een spellingsstoornis gaat, spreekt men over dysorthografie.

We spreken momenteel van dyslexie als voldaan wordt aan enkele voorwaarden :

- Er is een achterstand voor lezen en/of spellen van minstens 1 jaar.
- Dyslexie is een op zichzelf staande stoornis. Het onderpresteren op het gebied van lezen en/of spellen valt niet (volledig) te verklaren vanuit andere problemen of stoornissen (bijvoorbeeld niet goed kunnen zien, tekort aan onderwijs,...).
- Intensieve begeleiding gedurende drie tot zes maanden levert geen verbetering op (hardnekkigheid).

Informatie

Annemie De Bondt: "Dyslexie survival gids" ;Uitgeverij Abimo.

Ceyssens Martine: "Ik schreef fout: omgaan met dyslexie" (2001); Uitgeverij Lannoo nv.; Tielt.

Cooreman Anny, & Bringmans Marleen: "Ik heet niet dom: leren leven met leerstoornissen"(2002); Uitgeverij Acco; Leuven.

Koning Luc: "Zeer ernstige dyslexie en dysorthografie, wat nu?" (2003); Uitgeverij Pravoo; Lekkerkerk.

Voor meer informatie kunt u steeds terecht bij:
CAR 't Veld vzw – tel. 050/25 00 90
www.tveld.be - info@tveld.be

4. Opvolging

Bij kinderen met dyslexie wordt door de behandelende logopediste en de coördinator nauw samengewerkt met de leerkracht en de school van het kind.

Zesmaandelijks worden alle kinderen, die therapie volgen, door de coördinator/psychologe en het medisch team (kinderarts en kinder- & jeugdpsychiater) opgevolgd.

Wanneer de ouders tussendoor een overleg wensen met de coördinator kan dit steeds afgesproken worden.

Naar aanleiding van de verlengingsaanvraag voor therapieën (jaarlijks) en ook in functie van evolutie en/of bijsturing van de therapie zijn een teamoverleg en bespreking met de ouders en coördinator voorzien. Testing vormt een onderdeel van deze evaluatie.

Er wordt regelmatig een schoolbespreking gepland met de ouders, de school en het CLB omtrent het handelingsplan en de evolutie bij het kind met dyslexie.

Voorkomende problemen

Hoewel de definitie aangeeft dat kinderen met dyslectische problemen grote tekorten vertonen voor lezen en/of spellen, is het probleem veel ruimer dan dat. Het is belangrijk dat we voor ogen houden dat bepaalde problemen het gevolg zijn van dyslexie en dus niets te maken hebben met luiheid of koppigheid.

Moeite met klankverwerking/taalspelletjes/rijmen

Dyslexie kent soms al zijn oorsprong in de vroege taalontwikkeling van het kind.

Moeite met technisch lezen

Het kind heeft moeite met de automatisatie bij het technisch lezen. Het koppelen van een letterbeeld aan een bijbehorende klank gebeurt traag en gaat gepaard met veel fouten.

Moeite met spelling

Behalve de leesproblemen zien we ook problemen met spelling. Het koppelen van een letterbeeld aan een klank, die de kinderen horen, verloopt moeizaam en gaat gepaard met veel fouten.

Moeite met automatiseren

Dyslectische kinderen hebben problemen met de automatisering van de klankletterkoppeling. Dit automatiseringsprobleem reikt veel verder dan enkel lezen van woordbeelden en spellingsregels. De kinderen hebben op meerdere vlakken problemen met automatisering. Zo worden bijvoorbeeld bij wiskunde de automatisering van de

splitsingen, de brugoefeningen, de maal- en deeltafels vaak vermeld als probleemonderdelen.

Moeite met het kortetermijngeheugen

Gemiddeld kan een volwassene zeven tot acht willekeurige items tegelijk onthouden. Bij dyslectische kinderen/volwassenen ligt dit aantal meestal onder het gemiddelde. Daardoor hebben ze ook vaak moeite om gegevens uit hun geheugen op te roepen.

Moeite met ingewikkelde taken

Het combineren van verschillende taken is niet vanzelfsprekend.

Moeite met ruimtelijk inzicht en bijbehorende rekenonderdelen

Sommige kinderen zijn verbaal zeer sterk, maar hebben op het visueel-ruimtelijk vlak een achterstand. Dit zijn bijvoorbeeld de kinderen die veel omkeringen maken, hun naam lange tijd in spiegelschrift schrijven, de b en d voortdurend verwisselen bij het lezen. Zij hebben uiteraard problemen met lezen en schrijven, maar meer dan andere kinderen tevens met meetkunde, cijferen en kommagetallen. Al deze onderdelen vereisen immers ook ruimtelijke vaardigheden. Ook de begrippen van tijd en ruimte worden traag verworven.

Moeite met vreemde talen

Dyslexieproblemen keren terug bij het aanleren van een vreemde taal.

Sociaal-emotionele problemen

Kinderen met leerproblemen hebben soms last van een laag zelfvertrouwen en/of faalangst.

3. Behandeling

Behandeling van (rand)normaal begaafde kinderen en jongeren met dyslexie

In individuele logopedie wordt gewerkt aan de lees- en schrijfstoornis en aan de taalproblemen in het algemeen. Het accent verschuift naargelang de problematiek van het kind.

In individuele psychotherapie bij een psychologe of psychologisch assistent(e) kan (vanaf 9 jaar) samen met het kind de dyslexieproblematiek besproken worden, gewerkt worden rond probleeminzicht, probleemoplossende vaardigheden en het opbouwen van een positief zelfbeeld.

Indien nodig kan het kind therapie krijgen voor motorische problemen bij de kinesitherapeut. Daar wordt vooral gewerkt rond werkhouding, schrijfmotoriek en rond de algemene motorische ontwikkeling.

Indien nodig kan het kind ergotherapie krijgen. Daar wordt voornamelijk gewerkt rond de fijne motoriek, visuele perceptie, aandacht en rekenen.

- Er bestaan talrijke hulpmiddelen zoals voorleessoftware (vb. Sprint, Kurzweil) en software voor spelling (vb. Skippy). De nood daaraan en ook de nood aan andere maatregelen kan met de ouders, therapeut, de school en het CLB overlegd worden.

Begeleiding en therapie in CAR 't Veld

1. Aanmelding

CAR (Centrum voor Ambulante Revalidatie) 't Veld is een onderzoeks- en behandelingscentrum dat werkt binnen een conventie van het RIZIV. Daarbinnen wordt voor de doelgroep 'dyslexie' multidisciplinaire diagnostiek en/of behandeling voorzien. De aanmelding gebeurt via doorverwijzing (via bijvoorbeeld huisarts, CLB, school,...) of via de ouders.

2. Diagnostiek/Differentiaaldiagnostiek

Om de diagnose dyslexie te kunnen stellen doen wij in het centrum voor ambulante revalidatie een multidisciplinair onderzoek (kinderpsychiater, kinderarts, psycholoog, orthopedagoog, psychologisch assistent, maatschappelijk assistent, logopedist, ergotherapeut en psychomotorisch therapeut). De ouders, de leerkracht van de school, het CLB en eventueel andere diensten worden ook bij het stellen van de diagnose betrokken.

De diagnose dyslexie wordt in het centrum voor ambulante revalidatie steeds gesteld in het ruimer kader van differentiaaldiagnostiek in functie van het al of niet samengaan met andere problemen en/of stoornissen.

Bij wie komt dyslexie voor?

Men schat dat dyslexie bij 2 tot 10% van alle kinderen voorkomt. Dyslexie komt bijna vier keer meer voor bij jongens dan bij meisjes. Dyslexie komt in heel de wereld voor, maar in landen met talen waar hoe je iets zegt meer overeenkomt met hoe je iets schrijft, komt dyslexie minder vaak voor.

Oorzaken van dyslexie?

Erfelijkheid speelt een grote rol bij dyslexie. Dit betekent dat er familiaal vaak verschillende personen met dyslexie voorkomen. Indien één van de ouders dyslexie heeft, heeft een kind tot 30% meer kans om zelf dyslexie te ontwikkelen. Toch wordt dyslexie niet enkel veroorzaakt door een erfelijke factor. Ook omgevingsfactoren zoals bijvoorbeeld kans op onderwijs, leeservaring,... hebben een invloed op dyslexie.

Dyslexie is een probleem in de hersengebieden die betrokken zijn bij de taalverwerking. Bij kinderen met dyslexie verloopt de verwerking van taal in de hersenen namelijk op een andere manier.

Hoe kun je merken dat je kind dyslexie heeft?

Kinderen met dyslexie vertonen opvallende en blijvende moeilijkheden met lezen en spelling. Ondanks deskundige hulp en begeleiding vorderen deze leerlingen niet snel genoeg. Zij maken meer fouten als zij onder druk staan en/of als zij hun aandacht moeten verdelen over verschillende taken. Met dyslexie word je geboren, maar het wordt pas echt duidelijk als je leert lezen en schrijven.

Soms merkt de juf in de kleuterklas al dat een kind een paar dingen moeilijk vindt:

rijmen is moeilijk, het onthouden van de namen van de klasgenoten, het onthouden van de dagen van de week, moeite met 'links', 'rechts', 'boven', 'onder', 'voor', 'na'..., het onthouden van meer dan één opdracht tegelijk.

In het eerste leerjaar blijft het kind veel letters fout schrijven en /of het lezen lukt niet goed. Ook overschrijven van het bord of van een blad lukt moeilijk.

Soms ontdekt men pas later dat een kind dyslexie heeft.

We spreken van dyslexie als:

- het leesniveau een groot stuk onder het niveau ligt dat je verwacht overeenkomstig de leeftijd, de intelligentie en het schoolniveau van het kind
- het leesniveau veel lager ligt dan de andere schoolresultaten
- het probleem hardnekkig is, dat wil zeggen dat er na intensieve begeleiding toch grote moeilijkheden blijven.

De diagnose dyslexie kan worden vastgesteld door deskundigen op dat vlak.

Tips voor ouders!

- Leer de stoornis kennen. 'Wat is dyslexie precies?'
- Dyslexie is een hersenstoornis. Er is geen 'schuldige'!
- Lezen voor het plezier: kies boeken die er boeiend uitzien. Laat je kind zelf boeken kiezen om te lezen en verplicht het kind niet om de boeken uit te lezen. Er bestaan ook aangepaste boeken voor kinderen met dyslexie (reeks Zoeklicht).
- Zorg voor een aangename, rustige sfeer bij het lezen. Ga naast je kind zitten terwijl het luidop leest. Laat je kind kiezen op welk moment het wil oefenen. Lees elke dag een kwartiertje in plaats van af en toe een uur.
- Lees voor aan je kind op een aangepast tempo. Er kan veel uit worden geleerd. De woordenschat van je kind wordt op die manier groter. Een andere mogelijkheid is dat je om de beurt bijvoorbeeld een stukje tekst leest. Dit kan ook helpen om boeken leuk te blijven vinden. Het is immers de bedoeling dat het kind het lezen plezierig blijft vinden.
- Het kind moet voelen dat zowel thuis en op school als in de therapie op dezelfde manier wordt gewerkt. Om thuis op eenzelfde manier te kunnen werken is het noodzakelijk dat ook de ouders de regels of hulpmiddelen kennen en weten op welk niveau er geoefend kan worden.
- Maak afspraken met de leerkracht en therapeut over de manier waarop je je kind op leesfouten wijst. Erger je niet aan de lees- en schrijffouten van je kind, maar blijf je kind positief stimuleren en waarderen voor zijn inzet en doorzettingsvermogen! Kinderen met dyslexie hebben het niet altijd zo gemakkelijk om hun stoornis te aanvaarden. Een positieve aanpak is belangrijk

voor het versterken van het zelfvertrouwen en het opbouwen van een positief zelfbeeld bij het kind.

NIET KOPIEËREN